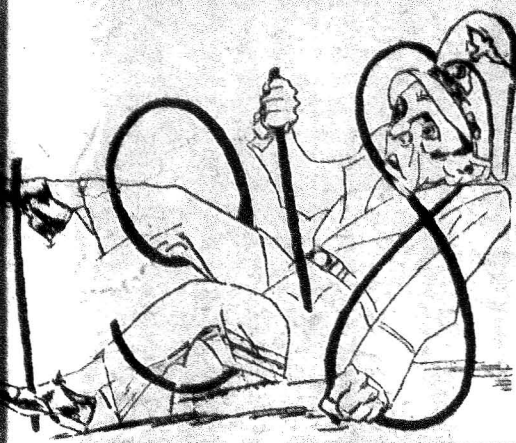

AVANTGARDEN

VOLDSOMME LUFTSLAG PÅ ØSTFRONTEN

Inntil dette skrives har kamphandlingene på bakken vært meget begrenset ved Østfronten. Det er ingen tvil om at mulighetene for en tysk offensiv ligger til rette, og når de ikke har satt i gang skyldes dette at de enten ikke er ferdig med forberedelsene, eller at de ikke vil forsøke noen alminnelig bred offensiv i det hele tatt. Stridene har hittil begrenset seg til Kubanbrohodet, hvor begge parter har ført fram sterke reserver og hvor det veksler mellom angrep og motangrep uten at det er skjedd noen særlig forandring.

I luften har kampene vært intense som aldri før, og det er neppe tvil om at de russiske flystyrker i alle fall er minst like sterke som nasistenes, sannsynligvis sterkere. Kvalitet av fly og flygere er bedre, og nye typer kommer stadig fra de russiske flyfabrikker. Den siste maskin som er satt inn er Petrikov 2, et bombefly med en maksimal fart av 563 km i timen.

Russerne har ødelagt 2069 fly i mai. I juni er kampene blitt ennå heftigere, og den første uken av måneden ødela russerne 750 tyske fly. Bare ett døgn, den 3 juni, mistet nasistene i alt 243 fly. 500 tyske fly forsøkte i flere bølger å angripe den viktige byen Kursk som russerne erobret tilbake i vinter, og som nå utgjør et meget sentralt sted i fronten. Angrepene ble møtt av sterk russisk motstand og 162 tyske fly ble skutt ned i kamper som varte i 10 timer, mot et tap av bare 27 russiske. På samme tid ble 81 tyske fly ødelagt over andre frontavsnitt.

På sin side angrep russerne bl.a. Orel som tyskerne framleis holder. De angrep med 520 fly og hadde et ytterst litet tap.

Det er hittil for tidlig å si hvilke følger denne voldsomme luftkrig vil ha. Men det er ikke tvil om at de veldige tyske flytap vil bety en alvorlig forringelse av den tyske østarmes slagkraft, og kanskje tvinge overledelsen til radikalt å forandre sine planer.

Roosevelts spesielle utsending i Sovjet har foreslått at Stalingrad flyttes 8 km ned ved Volga, og at den herjete byen blir liggende som et monument som vil minne etterselekten om den røde armés heltemotige innsats for folkenes friedom.

Luftoffensiven i vest øker stadig

I slutten av mai ble det meldt at de britiske luftstyrker hadde sloppet i alt 100 000 tonn bomber over Tyskland, mot nasistenes 25 000 tonn over England. I Tyskland er det særlig Ruhrområdet som har vært målet for de britiske flyangrep. Her ligger 1/5 av den tyske krigsindustri, og det er sentrum for hele den tyske industri. I slutten av mai ble Dortmund, Düsseldorf, Essen og Wuppertal utsatt for storangrep. Over disse 4 byer ble det sloppet 7500 tonn bomber. Verst gikk det utover Dortmund som fikk 2000 tonn i løpet av 50 minutter, mens London under sitt voldsomste angrep i april 1940 bare fikk 450 tonn i løpet av en hel natt. Over Essen er det sloppet i alt 3000 tonn i mai. Det britiske flyvåpen har ganske store tap. Over Essen den 28 mai ble 23 fly skutt ned og over Wuppertal 2 dager senere 33 fly. Men i forhold til de store flystyrker blir det lite og ligger under de 10% som en anser for grensen av forsvarlige tap. De tyske tap over England var av en betraktelig mere alvorlig art.

Samtidlig har de store amerikanske bombemaskiner fortsatt med sine angrep. Den 30 mai rettet de sitt hittil kraftigste angrep mot tysk og okkupert område, og angrep 3 av de viktigste tyske u-båthavner i Frankrike.

Ved siden av de «store» angrep skjer det hver dag og natt utallige mindre toktar. Det er først og fremst raidet mot fiendtlige transportmidler, og det opplyses nå at omlag 150 lokomotiver ødelegges i gjennomgitt hver måned av allierte fly.

Norske flygere har i løpet av 5 måneder skutt ned 54 tyske fly, og de skyter ned 4 fly for hvert de taper selv.

Den tyske flyvirksomhet over England er minimal, og det opplyses at nasistene sender bare 1 fly over England for hvert 40 som britene sender over Tyskland.

Den første uken i juni er angrepene stilnet en del av mot Tyskland. Til gjengjeld har luftoffensiven mot Italia fortsatt med uforminsket styrke. Mest oppsiktsvekkende er det angrep over 100 amerikanske flygende festninger om dagen 5 juni rettet mot flåtestasjonen Spezia i Nord-Italia. Her ligger bl.a. Italias 3 nye moderne slagskip, foruten en rekke andre skip. Likevel ble angrepet gjennomført uten tap, og det ble voldt store skader.

Den lille, sterkt befestete øya Pantelleria mellom Sicilia og Tunis får imidlertid den verste medfarten. Hver eneste dag blir den angrepet fra luften, og samtidig har britiske krigsskip bombardert den fra sjøen.

KRIGEN TIL SJØS

I en tale i Underhuset 2 juni sa marineminister Alexander bl.a. at i mai var det senket flere fiendtlige u-båter enn i noen tidligere måned og at tapene sannsynligvis oversteget nybyggingene.

I siste halvåret var det senket 25% flere u-båter enn i forrige halvår, og de alliertes tonnasjetap i løpet av årets 5 første måneder var en tredjedel mindre enn i tilsvarende tidsrom 1942.

I et kommentar til disse opplysningene slår BBC fast at vårens u-båtens offensiv er blitt smadret. Det heter videre i kommentaret at 5 av de siste 6 måneder har vært mislykket for de tyske u-båtene. Bare i mars har de klart å innfri løftene sine. Imidlertid blir det pekt på at u-båtkrigen ennå blir lang og hard.

Det gjelder for tyskerne å senke flere allierte skip enn disse klarer å bygge, og bygge flere undervannsbåter enn de selv taper. Det første målet har tyskerne måttet oppgi. De alliertes nybygginger har i lange tider overskredet tonnasjetapene.

Likevel har tapene vært store og smertefulle. I begynnelsen av mai ble det ennå innrømmet fra autoritativt alliert hold at senkingene av u-båtene ikke var store nok, og at aksens u-båttall økte. I mai er altså omstøtelse kommet. Sjømilitære eksperter mener at det ikke er for optimistisk å anta at fra nå av vil tysernes tap av u-båter overskride nybyggingen. Dette kommer bl.a. til uttrykk i en artikkel i «Times».

Kampen mot u-båtene består i storstilt kombinerte operasjoner av marinen og flyvåpnet. I mai ble det såleis meldt at på 10 dager ble 5 — sannsynligvis flere — u-båter senket av marinens luftvåpen.

I et enkelt konvoilag ble 4 senket og 6 alvorlig skadet av de 25 u-båter som angrep. I alt ble sannsynligvis 30 tyske u-båter senket i mai, dvs. at et mannskap på 1500 mann er druknet eller tatt til fange. Det er viktig å erindre at disse mannskaper må ha en grundig spesialutdanning og at innsatsen først og fremst avhenger av erfaringen deres. Dette gjør sitt til å øke vanskene Dönitz har å kjempe med. Hver gang en u-båt blir senket vil mannskapet gå tapt, og de som settes i deres sted på nye båter mangler erfaringen. Allierte sjøfolk, hvis skip blir torpedert, har derimot gode sjangser til å bli reddet og fortsette kampen.

Tallet på eskortefartøy øker voldsomt, og bare i USA er det hittil i år bygd fire ganger så mange jagere som under hele den forrige verdenskrig.

NORGE I AMERIKA

Blant norskamerikanerne er det en stadig økende solidaritet for hjemlandet. Den norske avisen «Nordisk Tidende» har nylig satt fram forslag om at norske barn skal sendes over til USA når krigen er slutt, som en slags rekreasjon. Oppholdet skulle vare 6 måneder og barna skulle såvidt mulig være hos slektninger. Avisen mener at man leit vil kunne ta mot 50 000 barn på denne måten.

I Norge vil et slikt forslag bli mottatt med glede. Men det er neppe mange foreldre som vil gi slipp på ongene sine i den første tiden etter krigen. Men når landet er fritt litt til ro igjen, og folket igjen har vernet seg til å puste i frisk luft, vil forslaget sikkert effektivt kunne settes ut i livet. Et slikt opphold vil bety overordentlig mye for de barn som får reise, og styrke bandet mellom de to land.

«Når solen går opp så spricker trolen, säger ett gammalt ordspråk. Det fortæller som om det skulle börja dagas: Samingen börjar krypa fram, ehuru tonvikt härvid ännu måste läggas på ordet kryper.»

Det er selvsagt Handelstidningen som skriver dette, Segerstedts avis i Göteborg, avisen som kan kalles demokratiets hovedorgan i Norden.

Men trollet er ennå ikke sprukket. Ennå sitter Per Albin Hansson og hans regjering ved makten, en regjering som kanskje er den mest luknre i Norden siden århundreskiftet. Det er en trøst at historien en gang vil dømme regjeringen etter fortjeneste, og ikke minst vil Per Albin Hansson bli minnet som en av vår tids store opportunisten. Men det er i og for seg en liten trøst.

Hansson fikk forøvrig en krattig bredside av forfatteren Wilhelm Moberg i to artikler denne skrev i Handelstidningen. Under den forrige verdenskrig hadde den svenske regjering foretatt et grovt nøytralitetsbrudd ved å la tyskerne sende telegrammer fra Syd-Amerika som svenske telegrammer i kode. Amerikanerne oppdaget imidlertid at disse telegrammer inneholdt militære meldinger, bl.a. oppgaver over båter som gikk ut. Det ble en veldig skandale, og den som den gang kritiserte regjeringen sterkest og som forlangte både utenriksministerens og regjeringens avgang — det var Per Albin Hansson. Den gangen sto han i spissen for en aksjon mot den sittende regjering på samme grunnlag som i dag tallrike svensker retter angrep på hans regjering. — —

Men når den svenske regjering i dag foretar nøytralitetsbrudd som er betraktelig grovere enn under forrige krig, og under forhold som skulle tisi at man i det minste nettopp var nøytrale, så svarer Hansson at den nåværende politikk ikke kan forandres, da en ikke kan «la sine handlinger svinge med krigslykken».

Dette er jo et høyst besynderlig argument i dag. Sveriges nøytralitetspolitikk svingte nettopp inn på den nåværende linje da Tyskland hadde krigslykken med seg!

Derfor kjører fremdeles hundreder, ja tusener av tyske soldater (for ikke å snakke om sivile tyskere) på svenske jernbaner mellom Tyskland og Norge, eller fra Syd-Norge via Sverige til Nord-Norge sammen med materiell og våpen. Over Sverige, mellom Norge og Finland, går såkalte «kurerfly». Historien fra Lekvatn viser hva slags kurerer dette er. Som kjent måtte et fly nødlande og det viste seg å inneholde et stort antall tyske offiserer i uniform med våpen, og selve flyet var bevæpnet. Men det var sikkert noe hvert medlem av den svenske regjering og generalstab visste fra før, de er ikke dummere.

Offiserene ble ikke internert. Deres våpen og deres fotografiapparater ble ikke tatt fra dem (den svenske vaktten ble imidlertid ransaket etter en pistol som var forsvunnet), og de ble ført over grensen i åpne biler og fikk beskue alt hva det svenske forsvar har av hemmeligheter på de kanter.

Det dukker stadig opp nye slike historier som avslører hullheten i den svenske «nøytralitets»politikk. De svenske jernbaner har således lånt ut 500 godsvogner til Tyskland, med den begrunnelse at tyskerne måtte ha dem for å frakte kull til Sverige. (Tyskerne har forøvrig ikke klart å frakte den avtalte mengde, men de har ikke levert vognene tilbake for det.) Forleden kom det imidlertid inn en tankvogn som etter påtegningene på vognene hadde vært helt i Kiev. Den kom

til et verksted for å repareres. Det viser klart hvordan Sverige hjelper nasistene med det som er en av deres største vansker, nemlig transportmidler. Det står i stil med oppdagelsen for en tid siden, at tyske militærbiler ble reparert i Sverige.

Historien om fiskerbåtene er også karakteristisk. Svenske verft har bygd en rekke tralere for tysk regning. Den engelske regjering protesterte, i det den hevdet at tyskerne kunne bruke båtene som minesveipere. Svenskene, eller rettere den svenske regjering svarte at disse båtene var for dyptgående, slik at de ikke kunne brukes til noe annet enn fiske. Men de ser bort fra det fakta at i og med at nasistene får disse båtene kan de bytte ut et tilsvarende antall av sine egne båter til minesveiping. Men sannsynligvis kan de svenske båter også brukes direkte til dette, og det er kommet fram opplysninger som tyder på at den svenske marine nettopp har tatt i bruk slike båter!

Opposisjonen mot regjeringens politikk stiger stadig. Det svenske folket føler skammen over statsledernes svake holdning, og fra hele landet strømmer det inn massevis av protester til regjeringen hvor det først og fremst kreves at den såkalte «permisjons-trafikken» skal opphøre. Det er mye som tyder på at P. A. Hansson (når krigslykken for alvor har svingt til de alliertes gunst) vil kvitte seg med sin upopulære utenriksminister Gunther og den like upopulære justisminister Wesmann. Det blir et trekk for å redde seg selv, ellers risikerer han å måtte gå når det svenske folk for alvor får øynene opp for hans politikk. Hansson føler seg meget vel i statsministerkrakken og har antydnet at samlingsregjeringen burde bli sittende også etter krigens slutt. Men da hørtes jammer selv i de borgerliges leir.

Det sosialdemokratiske partiet går ikke helt ustraffet gjennom denne tiden med alle sine hanssoner i regjering og partiledelsen. Det tykker stadig lenger vekk fra sitt opprinnelige grunnlag, og det er vel neppe lenger noen forskjell på det og de borgerlige partier. I det sosialdemokratiske partis tidsskrift «Tiden» har således et partimedlem, Torsten Gårdlund, typisk nok åpnet en antisosialiseringsskampanje hvor han stiller spørsmålet slik: Enten total sosialisering med følgende statsundertrykkelse og diktatur, eller såkalt fritt næringsliv og demokratisk frihet.

En annen partimann, redaktør Karl Fredrikson, hevder i en artikkel i Socialdemokraten at Gårdlunds linje er mye mer radikal enn man tror. «At denne linje åpent bryter med marksismens doktriner i partiets alminnelige grunnsats er ubestridelig. Men det innebærer et angrep på noe som er virkelig hetsfremmed og sterilt.»

Georg Branting har i to artikler i Socialdemokraten tatt klar avstand fra Gårdlunds linje. Når de andre snakker om «følelsesmessige trosbekjennelser» i forbindelse med sosialisering skriver han:

«For øvrig synes jeg ord som «trosvakbelysninger» og «trosliv» er en smule gammel-dags når det gjelder sosialisering. De hører til det antisosialistiske arsenal fra den tid da man ikke hadde noe eksempel fra den historiske virkelighet på et sosialisert, industrialisert samfund — intet praktisk bevis for dets effektivitet eller for dets eksistensberettigelse. På den tiden kunne kanskje sosialiseringens motstandere med noen rett tale om sosialistenes tro, men ikke nå lenger. Vil man for alvor føre en vitenskapelig diskusjon må man ikke lukke øynene for virkeligheten, selv om den er i Sovjetunionen. Dette lands produksjonssystem har vist —

ikke som Gårdlund gjør gjeldende at sosialisering må følge diktatur, men tværtimot — at et totalt statskontrollert produksjonssystem kan fungere effektivt sammen med et planmessig ordnet samfund.»

Men det finnes også andre tendenser innenfor det sosialdemokratiske partiets antisosialisering. Partiet har blant annet medlem som heter Allan Vougt. «Trots» kaller Vougt for «demokratiets dødgrav» og en av svensk presses «mest karakteristiske opportunisten». Han er redaktør av en avis i Malmö og skriver bl.a. at han kan anse et tysk nederlag og et samarbeid som i 1918 for ønskelig.

Nei, det er forståelig. Allan Vougt i sin tid, ja helt til Tyskland vant sine store seire i denne krig og mange trodde det skulle vinne — til den venstre innenfor sosialdemokratiet. Han var begeistret for Sovjetunionen — og en sv avis stilte for 5 år siden spørsmålet: Allan Vougt en Stalin-agent?»

I dag har han snudd helt om, imtalt høyst tyskvennlig holdning og er selv en tro tilhenger av regjeringens nøytralitetspolitikk. I mange spørsmål, og først og fremst i sin holdning til de demokratiske krefter i Sverige har han fått nasistene til å bli av hjertet. Quislingavisen «Vägen fram» skriver således at Allan Vougt «ikke bør bli en gang for alle slutte seg til Svensk Oppositionen». Det er en fin attest å få en fremtredende representant for det svenske sosialdemokratiske parti. Vi har lignende typer i andre land, de heter Mussolini, De Laval og Haakon Meyer.

Om denne mann sitter som redaktør en av de største arbeideraviser og er leder for den sosialdemokratiske gruppe i Aksammeret. Han er medlem av utenriksrådet foruten en rekke andre tillitsverv. Skene har vært lite av 5 kolonnes virksomhet i verden når en slik mann fortsatt bli i sine tillitsverv.

Den kjente utenriksredaktør i «Dagens Nyheter», dr. Johannes Wickmann skrev en tid siden en artikkel «Finlands» Artikkelen brøt med den autoriserte oppfatning blant vide kretser i Sverige, som går ut på at Russland innebærer alt som er vondt for Finland alt som er godt. Han fikk blikkelig en rekke av de «sande» Finlands venner på nakken og det manglet ikke krasse uttrykk.

Forøvrig blir den finsk-finske stemning stadig mattere i Sverige, skjønt det går som det vil. Den taper terrenget etter som den nasistiske bevegelse blir sterkere. Samtidig øker sympatien for Norge, og Norgeshylden har vind i seilene som aldri før. Det ble 300 Norgeskomiteer rundt i landet som samler inn penger. 18 mai ble det på samme grunnlag arrangert 500 Norgesmøter hele landet.

9 april ble minnet ved at representanter for alle kulturelle, faglige og politiske nisasjoner samlet seg i lokalene til den utstillingen som Svensk-Norsk forening arrangert i Stockholm, og hyddet minnet de falne patrioter i Norge.

Bare en organisasjon manglet (utkl. quislingbevegelsen selvsagt) og det var idrottsforbundet, idet dets ledelse ikke ville at en deltakelse i en slik manifestasjon innenfor rammen av Riksidrottsforbundet oppgaver». Ledelsens holdning vakte imidlertid en meget sterk forbitrelse blant medlemmene.

I Göteborg ville man minnes 9 april en gudstjeneste i Domkirken. Men ko-

FULL
TYSI
Sp
17 m
patell
tid. I
størst
hittil.
bedre
fang.
dekk
høyd
etasje
Dr
som
tonn
til 1:
bipre
I
for l
størst
mate
modu
indu
Ca.
dirl
Ede
S
Det
og
F
vet
700
Der
NO
F
i E
Her
kvir
nesi
ta d
K
av
flya
SK
F
mes
frar
ter
ette
et
stet
utb
Litt
sini
en
bes
ver
ned
kun
F
den
Sel
vira
for
nisi
til c
ons
det
dire
tete
en
V
bor
mar
mo

FULLTREFTEREN PÅ DE TYSKE DAMMENE

Sprengningen av Möhne- og Ederdammen 17. mai framstilles av tyskerne som en bagatell som vil bli utbedret i løpet av kort tid. I følge nøytrale lands presse er det den største katastrofe som har rammet Tyskland hittil. Vi skal trekke fram en del tall som bedre enn ord vil illustrere katastrofens omfang. Hvis de frigjorte vannmasser skulle dekke Oslo bys flate, ville vannet stå i en høyde av 20,5 m, eller tilsvarende en 7 etasjes leiegård.

Denne vannmengde tilsvarer det vann som går med ved framstilling av 33 mill. tonn støvestål, 330 mill. tonn kull, eller 100 til 150 mill. tonn syntetiske drivstoffer med biprodukter.

I de rammete distrikter ligger hovedkilden for kull til syntetiske drivstoffer, Tysklands største fabrikker for framstilling av jernbarmateriell, og dessuten store stålverk, støperier, motorfabrikker og mekaniske verksteder. Som industrisentrum er det Tysklands betydeligste. Ca. 70% av industrien i disse distrikter var direkte avhengig av vannet fra Möhne- og Ederdammen.

Skadene kan ikke utbedres på kort tid. Det tok flere år å bygge Mohnedammen, og ett år å fylle den med vann.

Hva sprengningen kostet i menneskeliv vet en ikke. Tyskerne melder offisielt ca 700 drepte, men hvor mange er druknet? Derom tier historien.

NORSKE KVINNER I AKTIV INNSATS

Fra London meldes at alle norske kvinner i England mellom 18 og 40 år innkalles til et 3 ukers treningskurs under militær ledelse. Hensikten er å danne en norsk reservekvinnestyr som skal gjøre militær tjeneste i England, og samtidig stå klar til å ta del i gjenoppbyggingsarbeidet etter krigen.

Kvinnene får undervisning i behandling av våpen, sanitetstjeneste, opptreden under flyangrep og gassangrep osv.

SKIPSBYGGINGEN I NORGE

Ett av de problemer som tyskerne strir mest med er å skaffe seg tonnasje til sine transportere, og små hurtiggående patruljebåter til oppsyn langs vår lange kyst. Straks etter okkupasjonen av Norge satte de i gang et stortstilet byggeprogram ved norske verksteder og skipsbyggerier. Men med dårlig utbytte. Bare et fåtall båter er hittil levert. Litt større båter er til nå halvannet år forsinket i leveringen. Når de blir ferdig vet en ikke. Av mindre patruljebåter, som de bestilte 80-90 stykker av, er ikke 20% levert. Enkelte små verksteder ligger 15 måneder etter leveringstid, trass i at båtene skulle kunne leveres på 3-4 måneder.

Kan ikke dette være en pekepinn for alle dere som arbeider effektivt i tysk tjeneste. Selv de minste vansker kan gjøres uovervinnelige. Alle små vansker må skape lange forsinkelser.

nister Törnquist kunne ikke la kirken brukes til dette, da han ikke fant «själva ockupationsdagen lämplig för att uppläta iemplet för det ändemål», og minnet om regjeringens direktiver om å holde strengt på nøytraliteten og unngå alt som kunne virke som en stillingtagen til den ene eller andre siden.

Vi behøver vel neppe tilføye at det i Göteborg den 9 april allikevel var storslagne manifestasjoner for Norge og Danmark, og mot nasismen.

KAMPENE I WARZAVA

I Warzavas jødekvartar har det siden 16. april pågått en uhyggelig kamp. Nasistene har ført jøder fra alle Europas land sammen i denne veldige ghetto. Det har vært opp til 400 000 jøder samlet her, men etter hvert er de tatt vekk, enten for å myrdes eller for å deporteres til de østlige deler av Polen. Nå var det bare omlag 40 000 tilbake, for det meste unge arbeidere som tyskerne hadde satt til arbeid i enkelte fabrikker.

Den 16. april gikk nasistene til angrep med tanks for å rydde ut resten av jødene. Disse satte seg imidlertid til motværge, og fikk hjelp av den alminnelige polske illegale bevegelse. I hele denne tiden har disse mennesker ført en fantastisk kamp inntil den tyske militære overmakt, og slått tilbake hvert tysk forsøk på å trenge inn. I dag går kampen mot slutten. Nasistene har sloppet brannbomber fra fly, og skyter hensynsløst ned en hver som gjør forsøk på å unnslippe fra flammene.

Britiske fly angrep en flotilje tyske ubåter utenfor Cherbourghalvøya. Av 12 båter ble 6 senket og 3 andre skadet.

En britisk journalist har gitt en skildring av hvilke unaturlige mengder materiell han så i Tunis. Det var veldige lagre av motorer, deriblant fullt ferdige flymotorer. Der var utstyr til flyplasser og veldige mengder av nytt radiomateriell. Han fikk se et depot med ammunisjon, hvis innhold var tilstrekkelig til å forsyne et helt felttog.

Etter initiativ av disponent Petterøe ved Tiedemanns Tobaksfabrik har alle arbeiderne ved fabrikkens måttet ta utstrakt overtidsarbeid. Årsaken er som kjent ikke at vi norske skal få større tobakkforsyning. Vi kjenner alle de nye rasjonene. Overtidsarbeidet er nødvendig for at tyskerne skal få sine forsyninger trass i at mange av arbeiderne ved fabrikkene er utskrevet til arbeidsmobilisering.

OPPTRE SOM NORDMANN!

Boikotten av tyske filmer er ikke effektiv. Særlig i Oslo er det enkelte nordmenn som ikke tar boikotten høytidelig. Det må bestemmes kreves en jernhard disiplin i vår kamp i dag, og det finnes ingen unntak. Tysk film er boikottet — og dermed skulle alt være sagt.

I enkelte tilfelle skal også noen ha forvillet seg inn på Nationalteatret og Det Norske Teater i Oslo. Disse teatrene er også absolutt boikottet.

TILLITSVOTUM TIL VESTMAGTENE

Etter at vi avsluttet redaksjonen av forrige nr. har det funnet sted to avgjørende framstøt mot aksemaktene. Først var det den storslagne prestasjonen som de britiske flygerne utførte ved å sprengre Tysklands to viktigste jamanlegg og dernest kommunistenes nedlegging av sin internasjonale.

Hva var så den 3 internasjonale? Jo, en internasjonal sammenslutning av arbeiderpartier som innså hvordan de sosialdemokratiske partier hadde spilt fallitt under forrige verdenskrig. En sammenslutning av partier som bygde på det grunnlaget som ble lagt av Marx, Engels, Lenin og Stalin. I denne forbindelse skal vi ikke gå inn på de gode og dårlige sidene ved Komintern, og vi vil ikke nå trekke noen sammenlikning mellom den kommunistiske og den sosialdemokratiske internasjonales politikk i tiden mellom de to verdenskrigene.

Vi bare slår fast at den kommunistiske internasjonale hadde vokset seg stadig sterkere under krigen, men at den samtidig for enkelte lag innen de forente nasjoner sto som en trussel for tiden etter krigen.

Da så meldingen kom om at Komintern selv hadde besluttet å nedlegge sin virksomhet, reagerte derfor de politiske barometre i alle land meget sterkt. Det hjalp lite for aksen å skrike opp om at det hele bare var kjempebluff, en svindel for å frarøve nasistene et agitasjonsgrunnlag. Verden var klar over at den her sto overfor en politisk begivenhet som kanskje er den mest betydningsfulle siden krigen brøt ut. I første rekke innebærer den et tillitsvotum til vestmaktene. Kommunistene har gjennom sin beslutning fortalt verden at de stoler på vestmaktens løfter i Atlanterhavspakten. Kommunistene har gjennom vedtaket sitt latt verden forstå at de på Atlanterhavsklarasjonen grunn er villig til samarbeid med alle ærlige krefter innen de demokratiske land for ut fra de enkelte nasjoners særegenheter å virkeliggjøre de frihetene som pakten lover folkene.

Den internasjonale solidaritet som har holdt Komintern sammen, vil nå bli overført til folkenes samarbeid med å bygge opp en bedre verden.

ØK SIRKULASJONSHASTIGHETEN!

Det er ennå lesere som beholder avisen for lenge. Send den videre til en pålitelig nordmann straks du har lest den. Det er tusener som venter. La ikke avisen gå ut av sirkulasjonen for papiret er utslitt. Husk at den aldri blir for gammel.

Tegnet for Norsk Tidning av Stephen

— Kanalen reddet britene; men tro om Mare Nostrum er bred nok til å redde meg?

Vi gjengir her, noe forkortet, en artikkel av Iljah Ehrenburg:

For ikke lenge siden hadde jeg høve å besøke områdene ved Gsjatsk, som nettopp var gjenerobret av russerne. Ordet ødelagt er helt utiltrekkelig for å gi et bilde av den katastrofe og totale vandalisme tyskerne har øvd i de 17 måneder de har holdt området besatt. Her er rikt og fruktbart land som bl.a. forsynte Moskva med store mengder førsteklasse melk. Distriktet var kjent for sine statndyr.

Gsjatsk dannet et fullkomment bilde av gammel og ny tid i Russland. Ved siden av den gamle Kasankatedralen og små gamle trehus reiste det seg store, luftige, moderne bygg, moderne skoler, klubber og sykehus. Der fantes skitne oldinger og friske ungdommer med store planer og perspektiver.

Nå ligger der en haug med jernskrap, brent stein og grus der hvor Gsjatsk lå før. Tyskerne hadde ødelagt alt ved sine Trotylsprengninger. Ved hjelp av bensin ga de gamle trehus bengalsk belysning til minne om tyskerne. Halvparten av byene i Gsjatsk-området er totalt ødelagt. Bare de som tyskerne måtte flykte fra i hui og hast står igjen. Folk finnes nesten ikke. Bare fra selve Gsjatsk transporterte tyskerne over 6000 til Tyskland. De som er tilbake er mere døde enn levende mennesker. Deres blikk er tomt deres sinn er formørket av alle lidelsene. De flykter for skritt og skygger, de kan ikke snakke sammen, bare hvisker. Slik var det i Gsjatsk i mars, det samme opplevde jeg i Kursk i februar. Slik ligger sted etter sted når tyskerne har hatt det under behandling. Vi kan nevne navn i fleng, Gsjatsk, Kursk, Kjev, Minsk, Arras i Frankrike, Tabor i Tsjekia. Fra Gsjatsk til Brest og Finisterre brer den samme natt seg, samme bevis på vold og barbari. Jorden puster ikke lenger i den europeiske natten.

Den russiske kultur er ikke så fjern fra det øvrige Europas som man gjerne tror. Vi elsker vår jord, vi er stolte over vår historie og våre naturherligheter, over vår dikning og vår kunst. Vi er bundet til Europa, ikke med jernbåndskinner, men med blodets bånd. Testamentet fra det gamle Hellas — Europas kulturelle vugge — fikk vi ikke av de romerske erobrere, men av filosofene over Byzans. Hvem kan si hva som hadde størst innflytelse på Pusjkin — Byrons dikning, eller hans gamle amme Arinas fortellinger. Russlands store begavelser har lid under Europas lidelser gjennom århundrer, og deres produkter er preget av det.

Vi forstår Frankrikes og Norges lidelser. Ikke bare fordi vi har Gsjatsk, Charkov og Minsk, men fordi vi er bekymret for Europas kultur. Vi forstår Norge fordi et av de beste teatre i verden — Moskva kunstnerisk teater har opplevd Ibsens dype smerter, og fordi våre forskere har fulgt i sporene til Nansens «Fram». Vi betrakter ikke Europas tragedie utenfra — det er en tragedie for hele vår kultur.

I tusen dager har tyskerne trampet ned Europa. Jeg gjentar det: I tusen dager!

Det før så blomstrende og livsdyktige kontinent. Døden er monoton, man behøver bare å se Voronesj, Vjasma og Istra for å tenke seg Europa ellers. Fascistene og deres vasa — kan ikke bygge opp, deres arbeid er å ødelegge. Derfor ligger Guernica enda i aske og Almerias gater er fulle av krigsrester. Etter 5 år har ikke Franco begynt å bygge opp de ødelagte deler av Barcelona og Madrid. Spanierne kan ikke ta fatt på sine egne ting, de må betjene den tyske intendanturen og dø for Berlin ved Leningrad.

Europa er full av ville barn. En korrespondent i «Nationalzeitung» skriver at han i Frankrike møtte skarer av ville barn som flyktet så snart et menneske viste seg. På et sykehus i Paris lå 286 piker i alderen 9—14 år med syfilis. I Marseilles ble to gutter på 8 og 11 år arrestert for flere mord. I Serbia driver barna rundt i grupper på 20—40.

Skoler og universiteter er enten stengt eller gjort om til fascistiske utklekkingsanstalter. Avisen «Marseilles» refererer en forelesning av en professor ved Collège de France: «Man holdt lenge på med en uklart tegnet hake og en bølgende ovalinje som tegn på rasenes urenheter.» Dette skjedd i samme auditorium som matematikeren Poincaré, kjemikeren Perrin og filosofen Bergsson holdt sine forelesninger. Avisen «Dépêche de Toulouse» skriver med sorg: «Blant de ungdommer som tok avgangseksamen var det en mangel på kunnskaper som vi aldri tidligere har opplevd.» Bokbestanden i tsjekkiske biblioteker er minsket med 70% etter utrensningen.

Dette er det nye Europas kultur. Dette er Europas skjebne!

Europa vil ikke dø. Frankrikes og Jugoslavias partisaner ofrer blodet sitt i kampen. Arven fra våre fedre, ja alt med verd i Europa gjør motstand mot den brune pesten. Europa kan reddes, men det haster.

Det ville være naivt å tro at folkene som har holdt ut i tusen dager ville klare tusen dager i. Blant livets og kulturens forsvarere i alle land som kjenner mot den nasistiske døden reiser seg denne våren det truende ordet: Tid!

Ingen tviler på at den Hitlerfiendlige koalisjonen skal seire til slutt. Stalingrad var den strålende opptakten. Den røde armeen og hele folket vårt har vist sin åndelige styrke og beslutsomhet. Vi vet at vi sammen med våre allierte skal gi Hitlers krigsmaskin dødsstøtet. Men Tornerose må befries før hun dør. Jeg mener det av fascismen undertrykte Europa. Det er ikke nok å seire. En må også bevare den livskraften som igjen skal gjøre det mulig for vindyrkerne i Burgund å dyrke plantene sine, for fiskerne i Norge å sette garn sine, for murerne i Europa å bygge opp igjen byene og for vitenskapsmennene å overlevere kunnskapens halvt sloknete fakkel til den nye slekten. Seiren blir bitter hvis det i Frankrike ikke er i live kunstnere, doktorer, vindyrkere og elektroteknikere.

I traktene kring Smolensk, Orel og Kursk har jeg sett nester, uskadede byer som ikke tyskerne rakk å brenne under tilbaketoget sitt. Den røde armé har reddet mange verdier fra ødeleggelsen. Den har reddet millioner av mennesker fra fysisk eller moralsk død. Den Hitlerfiendlige koalisjonens armeer kan redde Europa, Europas folk, deres kultur og sjel.

Det finnes noe dyrebart felles for alle fascistens fiender. Førkerne i Oxford eller Kiev forstår å verdsette Sorbonne og Pasteur-Instituttet. Hemingway eller Galsworthy liker selvsagt ikke Alexej Tolstoy eller Sjolochov, men jeg kan ikke tenke meg Hemingway uten Leo Tolstoy, eller Alexej Tolstoy uten Dickens. I London ynder en å lese Capek, men uten et fritt og levende Praha ville en ikke hatt Capek. Og uten et fritt og levende Frankrike vil ikke amerikanerne få se malerier av Matisse og Marquet.

Hvordan enn de enkelte tenker seg framtiden for de europeiske statene, så kan den bare grunnes på kultur, menneskelig samliv og menneskerettigheter. Av stein kan en

Overkommandoen melder: Den 5 juni angrep lette norske sjøstridskrefter et stort tysk forsyningskip og et eskortefartøy ved Treløw. Forsyningskipet ble sanket og eskortefartøyet så sterkt skadet at besetningen forsvarte å sette det på grunn. Tross i sterk blåbølge fra de to båtene og kystbatterier, kom de norske fartøyer tilbake i god behold.

HONNØR TIL DE NORSKE LÆRERE

Det kommer stadig nye sympatiuttalelser for de norske lærere. Folkeskolelærernes forbund for England, Wales og Nord-Irland har offentliggjort en hilsen til de norske lærere hvor de i meget varme ordlag hylder deres kamp.

Joseph Davies, som reiste til Moskva med et spesielt budskap fra Roosevelt til Stalin. Davies var før amerikansk sendemann i Moskva og er kjent for sin sterke sympati for Sovjetunionen:

Den britiske landsorganisasjon har begynt å samle inn penger til et sykehus som skal opprettes i Stalingrad. Sykehuset skal ta 500 pasienter og er beregnet å koste 1,2 mill. kr. Gruvearbeiderforbundet har bevilget 100 000 kr. og har samtidig gitt uttrykk for hvilken taknemlighet de føler overfor det russiske folk.

I et skriv fra Kongavinger arbeidskontor til myndighetene i Oslo, klages det over at folk flykter over grensen i en slik utstrekning at bygdene formelig tappes for arbeidskraft. Forholdene blir ennå verre ved at det i annen omgang blir tatt gisler for dem som har stukket over. Dette gjør sitt til å øke mangelen på arbeidskraft. Hensikten med skrevet er å få statens gisseltakinga.

Finlands statsminister Lincomis uttaler: Vi ser ingen utvei til fred, og det er intet håp om at våre sønner vil vende hjem i nær framtid!

ETTER TERBOVENS PIPE

Under opphold i Drammen bodde Josef Terboven på Konnerud Hotell. En dag spiste han imidlertid middag på «Harmonien» i Drammen. Det passet så fint at det nettopp den dagen var orkestrets fridag, men tross i dette forlangte Terboven orkestrets medlemmer på plass innen 10 minutter.

De bud som ble sendt etter disse fant imidlertid ingen hjemme, da alle — unntatt to som lå syke — var ute og arbeidet på sine parseller. Som lønn for dette sitt livsviktige arbeid ble medlemmene, på de to syke nær, arrestert om kvelden og ekspedert nordover på tvangsarbeid den samme natt ved 5-tiden.

Send avisa videre. Hvert eksemplar som ikke er lest av minst 50 gode nordmenn har ikke gjort sin nytte.

Vær forsiktig med illegalt materiell!

bygge hus i de forskjelligste stiler, men i ørkenen finnes det ikke stein, bare sand, og av sand kan en ikke bygge noe som helst. Aldri før har en vår plaget det gamle Europa som denne. Våren 1943 betyr ikke bare en veksling av årstider i Europa. Den maner til den siste avgjørende kampen. Den er begynnelsen på oppstandelsen.